

sygn. akt XII Ko 114/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

0.1. Dnia 14 czerwca 2022 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XII Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Agnieszka Jarosz

Protokolant: sekr. sąd. Daniel Wiśniewski, st. sekr. sąd. Monika Raczyńska

w obecności prokuratora Andrzeja Józwika, Marka Orzechowskiego

przy udziale Prokuratora Prokuratury (...) w P. jako organu reprezentującego Skarb Państwa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniach 17 marca, 25 maja, 9 czerwca 2022 roku

sprawy z wniosku A. C. (1) (C.)

przeciwko Skarbowi Państwa

o zasądzenie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z tytułu niewątpliwie niesłusznego zatrzymania w okresie od dnia 28 lipca 2020 r. godz. 06:05 do dnia 29 lipca 2020 r. godz. 16.01

na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. i art. 554 § 4 k.p.k.

orzeka:

- zasądza od Skarbu Państwa na rzecz **wnioskodawcy A. C. (1)** kwotę 40 000 (czterdzieści tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłą z niewątpliwie niesłusznego zatrzymania wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty,
- w pozostałym zakresie wniosek o zadośćuczynienie oddala,
- kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE		
Formularz UWO	Sygnatura akt	XII Ko 114/21
1. WNIOSKODAWCA		
A. C. (2)		
1. ZWIĘZŁE PRZEDSTAWIENIE ZGŁOSZONEGO ŻĄDANIA		

1.	Odszkodowanie (kwota główna)	Odsetki
---	---	
2.	Zadośćuczynienie (kwota główna)	Odsetki
100 000 złotych	ustawowe od daty uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty	
3.	Inne	

1.3. Ustalenie faktów				
0.1.3.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty	
		Postanowieniem z dnia 23 lipca 2020 r. prokurator Prokuratury Okręgowej del. do Prokuratury (...) w P. na podstawie art. 247 § 1 pkt 2 i § 2 oraz art. 219 § 1 i 2 k.p.k. zarządził zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie do Prokuratury (...) w P. w dniu 28 lipca 2020 r. podejrzanego A. C. (1) oraz zarządził przeszukanie jego osoby celem znalezienia rzeczy	Postanowienie o zatrzymaniu i przymusowym doprowadzeniu	k. 164-165

mogących stanowić dowód w sprawie. Przeprowadzenie czynności zostało zlecone funkcjonariuszom Centralnego Biura Antykorupcyjnego w W.. Z uzasadnienia postanowienia wynikało, że w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy wobec A. C. (1) wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów o czyn z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. Zachodziła konieczność wykonania czynności procesowych z jego udziałem, ogłoszenie mu postanowienia o przedstawieniu zarzutów i przesłuchania go w charakterze podejrzanego. Zatrzymanie A. C. (1) prokurator uzasadniał obawą bezprawnego utrudniania postępowania wobec okoliczności, że nie przeprowadzono jeszcze czynności z pozostałymi ustalonymi osobami zaangażowanymi w przestępczy proceder. Zatrzymanie i doprowadzenie A. C. (1) do Prokuratury

(...) w P. miało być jedynym skutecznym środkiem służącym zapewnieniu sprawności i prawidłowości postępowania.

Dnia 28 lipca 2020 roku o godzinie 6:05 A. C. (1) został zatrzymany przez funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego w swoim miejscu zamieszkania. W trakcie czynności zatrzymania wnioskodawcy zostały przedstawione przyczyny zatrzymania, wylegitymowano go, a następnie po przeprowadzeniu czynności w postaci przeszukania pomieszczeń i umożliwieniu ubrania się, A. C. (1) został przewieziony do delegatury (...) w W., gdzie okazało się, że zatrzymanych było więcej osób. Oczekiwał na badanie lekarskie, w trakcie którego zweryfikowano konieczność przyjmowania leków, które wnioskodawca wziął ze sobą z domu. Następnie samochodem osobowym wraz z

trzema funkcjonariuszami udał się do Prokuratury (...) w P.. W trakcie czynności wnioskodawcy nie zostały założone kajdanki. Po przyjeździe i godzinnym oczekiwaniu w samochodzie A. C. (1) został umieszczony w jednoosobowej celi. Po dwóch-trzech godzinach o godz. 17.19 wnioskodawca został, po przedstawieniu mu zarzutów, przesłuchany w charakterze podejrzanego. Nie przyznał się do popełnienia zarzucanych mu czynów i złożył wyjaśnienia, w których przedstawił historię kredytu. Przesłuchanie odbyło się w obecności obrońcy – adw. M. H.. W trakcie przesłuchanie zostały przedstawione dokumenty świadczące o spłacie kredytu datowane na 13 maja 2019 r. Przesłuchanie zostało zakończone w dniu 28 lipca 2020 r. o godz. 19.55. Pomimo tego A. C. (1) nie

został zwolniony, lecz przewieziony do (...). Tam nakazano mu zdjęcie bielizny, kucnięcie (celem sprawdzenia, czy nie ukrył w ciele). Po przesłuchaniu otrzymał od swojego obrońcy dwie kanapki i butelkę wody. W celi oddał wodę innemu zatrzymanemu, który był osobą brudną i o przykrym zapachu. W nocy w celi cały czas świeciło się światło. Wnioskodawca bał się możliwości zastosowania wobec niego tymczasowego aresztowania, choć nie zgadzał się z powodem zatrzymania. Rano otrzymał śniadanie, mógł skorzystać z prysznic i około 8 rano został ponownie przewieziony do Prokuratury. Po przesłuchaniu zostały wobec wnioskodawcy zastosowane środki o charakterze wolnościowym i został zwolniony o godz. 16.01. Wraz z obrońcą powrócił do W.. Wnioskodawca czuł się upodlony, zatrzymanie było dla niego traumatycznym przeżyciem, ponieważ został bez

przyczyny
zatrzymany,
postawione zarzuty
nie miały związku z
rzeczywistym
stanem rzeczy, został
umieszczony w celi,
dokonano
poniżającego
przeszukania jego
osoby, przez cały
czas czuł lęk o chorą
żonę, kancelarię,
którą prowadził.
Wiedział bowiem,
że zatrzymano także
dwóch jego
wspólników K. Ż. i E.
S..

Po powrocie do
domu,
wnioskodawca stał
się osobą zamkniętą,
poddenerwowaną,
budził się rano
i z niepokojem
wyglądał przez okno.
Wiadomość o
zatrzymaniu
rozeszła się w
środowisku (...)
prawników.

W związku ze
złożonym przez
obrońcę A. C.
(1) zażaleniem na
postanowienie o
zatrzymaniu i
przymusowym
doprowadzeniu
wnioskodawcy, Sąd
Rejonowy Poznań
S. w P. w
Wydziale VIII
Karnym
postanowieniem z
dnia 15 grudnia
2020 r. uznał, że

zarządzenie przez prokuratora zatrzymania i przymusowego doprowadzenia wnioskodawcy początkowo było legalne i prawidłowe, ale niezasadne, a po zakończeniu przesłuchania wnioskodawcy w dniu 28 lipca 2020 r. nielegalne i niezasadne, choć prawidłowe, a zarządzenie przeszukania jego osoby niezasadne.

Postanowieniem z dnia 15 grudnia 2020 roku sygn. akt VIII Kp 556/20 Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. zmienił zaskarżone postanowienie o zastosowaniu wobec A. C. (1) środków zapobiegawczych w postaci dozoru policji, poręczenia majątkowego w ten sposób, że uchylił wszystkie stosowane wobec A. C. (1) środki zapobiegawcze.

A. C. (1) jest radcą prawnym. Od 2004 roku jest współnikiem i partnerem zarządzającym w Kancelarii Radców Prawnych (...) (...) Sp. k. w W.

		(wcześniej Kancelaria (...), (...) sp. k.). Kancelaria ta w latach 2018-2019 była odpowiednio 60 i 68 największą kancelarią prawną w Polsce, doradzała przy szeregu dużych transakcjach.	
Protokół zatrzymania	k. 166-167		
Wyjaśnienia A. C. (1)	k. 140-143		
Protokoły przesłuchania wnioskodawcy z dnia 28 i 29 lipca 2020 r. i postanowienie o przedstawieniu zarzutów	k. 168-174, płyta t. I teczka osobowa A. C. (1)		
Postanowienie o zastosowaniu środków zapobiegawczych	k. 175-179		
Postanowienie z dnia 15 grudnia 2020 r. sygn. akt VIII Kp 555/20	k. 27-32 akt VIII Kp 555/20		
Postanowienie z dnia 15 grudnia 2020 r. sygn. akt VIII Kp 556/20 w przedmiocie uchylecia środków zapobiegawczych	k. 48-54 akt VIII Kp 556/20		
Zeznania M. R. (2) C. Zeznania P. Z.	k. 155v-156v k. 156v-157v		

0.1.3.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.		Fakt	Dowód	Numer karty
--		--	--	--

4. ocena DOWODÓW		
0.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 3.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
	Zeznania wnioskodawcy A. C. (1)	<p>Sąd dał wiarę zeznaniom A. C. (1) co do okoliczności i przebiegu zatrzymania.</p> <p>Wnioskodawca szczegółowo opisał powody zaciągnięcia kredytu, będącego podstawą postawienia zarzutów, jak również wskazał dokładny przebieg procesu spłaty kredytu.</p> <p>A. C. (1) w sposób wiarygodny przedstawił moment zatrzymania oraz przeszukania, które były przeprowadzone w sposób prawidłowy przez uprawnionych do tego funkcjonariuszy. Wnioskodawca opisał także swoje odczucia związane z zatrzymaniem, które od początku uważał za niezasadne. Wskazał na warunki panujące w miejscu zatrzymania, konieczność przebywania w jednym pomieszczeniu z osobą niedającą poczucia bezpieczeństwa, jak również traumatyczne przeżycia związane z koniecznością dokonania rewizji osobistej, konieczność rozebrania się przed</p>

funkcjonariuszką Policji, kucnięcia, celem sprawdzenia, czy nie ukrył niczego wewnątrz ciała, co stanowiło dla niego sytuację traumatyczną. Przedstawił również swoje odczucia związane z ograniczoną możliwością spożycia posiłku i napicia się wody, połączone z brakiem kontaktu z rodziną, którą samodzielnie utrzymywał i troską o stan zdrowia żony. Podkreślił lęk wynikający z obawy o zastosowanie długotrwałego aresztu, co uniemożliwiało nocny spoczynek.

W ocenie Sądu zeznania wnioskodawcy należy uznać za rzeczowe, wyważone, szczere, obrazujące wszelkie aspekty doznanych cierpień zarówno fizycznych, ale przede wszystkim psychicznych związanych z zatrzymaniem. Z tych względów Sąd obdarzył je przymiotem całkowitej wiarygodności. Nadto korespondują one z zeznaniami świadków: żony M. R. (2) C. i współnika P. Z..

Zeznania M. R. (2) C.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania M. R. (2) C. będącej żoną wnioskodawcy i świadkiem jego zatrzymania. Świadek wskazała, że przebieg zatrzymania nie był brutalny ani intensywny. W trakcie przeszukania świadek skontaktowała się z żoną współnika A. C. (1) oraz adwokatem. Nadto wskazała, że funkcjonariusze pozwolili A. C. (1) przebrać się z ubrań nocnych we właściwy strój, jak również nie zakuli go w kajdanki. Sąd przyjął za wiarygodne zeznania M. R. (2) C. dotyczące stanu psychicznego i emocjonalnego wnioskodawcy po powrocie do domu. A. C. (1) po zwolnieniu i powrocie do domu zamknął się w sobie. Żona

		<p>zauważyła, że wnioskodawca stał się poddenerwowany, miał kłopoty ze snem, obawiał się kolejnego zatrzymania, czuł się obserwowany.</p> <p>Z jej zeznań wynika, że informacje medialne były czytelne dla pewnego kręgu osób, stąd telefony od znajomych bliższych i dalszych z pytaniami o zaistniałą sytuację i zatrzymanie.</p> <p>Podkreśliła, że mąż czuł się także upokorzony jako prawnik, bał się, że zatrzymanie wpłynie na pracę kancelarii.</p>
	<p>Zeznania świadka P. Z.</p>	<p>Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadka będącego współnikiem wnioskodawcy.</p> <p>Świadek opisał wpływ zatrzymania na pracę kancelarii, obawy pracowników oraz skutki zawodowe, jakie w związku z tym poniósł wnioskodawca – konieczność tłumaczenia się przed klientami. P. Z. w sposób rzetelny i realny przedstawił reakcje klientów na informację o zatrzymaniu wnioskodawcy. Wskazał również, że jego zdaniem A. C. (1) po zatrzymaniu stał się osobą smutną i zamkniętą w sobie.</p>
	<p>Dokumenty znajdujące się w aktach spraw o sygn. akt VIII Kp 556/20 i VIII Kp 555/20, RP I Ds. (...) oraz dołączone do wniosku</p>	<p>Sąd uznał zgromadzony w sprawie ogół dokumentów za w pełni wiarygodny. Dokumenty urzędowe zostały sporządzone zgodnie z przepisami prawa, we właściwym trybie i formie oraz przez uprawnione i właściwe do tego organy. Obrazują one (zawarte w sprawie RP I Ds. (...)) czynności związane bezpośrednio z zatrzymaniem wnioskodawcy, w sprawie VIII Kp 556/20 i VIII Kp 555/20 decyzje Sądu w związku ze złożonymi zażaleniami, a nadto</p>

		podważają zasadność postawionych wnioskodawcy zarzutów w związku z bezsporną okolicznością spłaty kredytu przed zatrzymaniem.
0.1.4.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów		
0.2.(dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 3.1 albo 3.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu
--	--	--
1.PODSTAWA PRAWNA		
Odszkodowanie		
1.	Kwota główna	Odsetki
--	--	
Zwięźle o powodach podstawy prawnej		
--		
Zadośćuczynienie		
2.	Kwota główna	Odsetki
40 000 złotych	ustawowe od daty uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty	
Zwięźle o powodach podstawy prawnej		

Zgodnie z art. 552 § 4 k.p.k. zadośćuczynienie przysługuje w wypadku niewątpliwie niesłusznego zatrzymania. Zgodnie z orzecznictwem, niewątpliwie niesłuszne, w rozumieniu art. 552 § 4 KPK, jest takie zatrzymanie, które było stosowane z obrazą przepisów dotyczących zatrzymania oraz w sytuacji, gdy zatrzymanie powoduje dolegliwość, których dana osoba nie powinna doznać, w świetle całokształtu okoliczności ustalonych w sprawie.

Oceny słuszności i prawidłowości zatrzymania dokonał Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P., który postanowieniem z dnia 15 grudnia 2020 roku uznał, że zarządzenie przez prokuratora zatrzymania i przymusowego doprowadzenia A. C. (1) było legalne i prawidłowe, ale nie zasadne, a po zakończeniu przesłuchania nielegalne i niezasadne, choć prawidłowe, a zarządzenie przeszukania jego osoby niezasadne. Podważył także w kolejnym postanowieniu zasadność zastosowania wobec wnioskodawcy wszelkich środków zapobiegawczych, stwierdzając brak ogólnej przesłanki z art. 249 § 1 k.p.k. Z przedstawioną w powyższych orzeczeniach argumentacją tutejszy Sąd w pełni się zgadza. Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego już w momencie zatrzymania nie istniała ku temu żadna podstawa, bowiem zgodnie z przedłożonymi dokumentami nie istniały wierzitelności (...) BANK SA, gdyż zostały one zaspokojone, zaś wszelkie zabezpieczenia wygasły lub zostały uchylone. Nie istniało zatem duże prawdopodobieństwo popełnienia przez wnioskodawcę zarzucanych

mu czynów. Wnioskodawca w trakcie przesłuchania w dniu 28 lipca 2020 r. przedłożył stosowane dokumenty, które już wówczas winny były skutkować odstąpieniem od dalszego zatrzymania wnioskodawcy. A. C. (1) przedstawił właściwe dokumenty, które znacznie zmieniały ocenę prawną zarzucanych mu czynów. Już wówczas wnioskodawca winien zostać zwolniony, a przedstawione przez niego czy innych podejrzanych dokumenty sprawdzone i przeanalizowane.

W ocenie Sądu w stosunku do A. C. (1) nie zachodziła w żadnym stopniu obawa, że może on w bezprawny sposób utrudniać postępowanie. Wnioskodawca nie miał żadnych powodów, aby ukrywać się czy mataczyć. Przede wszystkim – jak wynika z jego zeznań – miał świadomość toczącego się postępowania przygotowawczego, wywiązał się z obowiązków kredytobiorcy, posiadał stałe miejsce zamieszkania, prowadził znaną kancelarię prawną, zaś sama waga zarzutów nie była w ocenie Sądu taka, aby należało wnioskodawcę o godz. 6 rano zatrzymać, a następnie w asyście funkcjonariuszy (...) przewozić do P.. Jeżeli nawet prokurator był przekonany o słuszności zarzutów i zgromadził na tę okoliczność dowody, wystarczającym środkiem byłoby wezwanie wnioskodawcy do stawiennictwa i przesłuchanie go. Sąd ma wątpliwości, czy radca prawny o dotychczas nieposzlakowanej opinii, prowadzący jedną z największych kancelarii w Polsce unikałby stawiennictwa i koniecznym byłoby jego doprowadzenie.

Sąd wziął pod uwagę konsekwencje wynikające z zatrzymania A. C. (1). Wnioskodawca nagle stracił poczucie bezpieczeństwa, jak również zaburzony został spokój jego i jego domowników. Ponadto, jako czynny i znany prawnik naraził się na utratę dobrego imienia w branży, w której zaufanie i działanie zgodne z prawem są nadzwyczaj pożądanymi cechami. Zdaniem Sądu przede wszystkim przewiezienie do odległego miasta i przetrzymywanie tam wnioskodawcy przez ponad 24 godziny wiązało się z dolegliwościami fizycznymi, takimi jak nagłe zaburzenie snu, konieczność spędzenia nocy w pomieszczeniu z osobą niedającą poczucia bezpieczeństwa, brak posiłku, konieczność zdjęcia ubrań w obecności funkcjonariuszki Policji, ale też psychicznymi – nie stanowił zagrożenia, przedstawił stosowne dokumenty, zapewnił o ich wiarygodności, a został pomimo to pozbawiony wolności na dalszy czas. Zatrzymanie było dla niego zdarzeniem traumatycznym, jego powód od początku wydawał się niesłuszny, stanowiło naruszenie jego godności i prawa do wolności.

Inne

3.

--

Zwięźle o powodach podstawy prawnej

--

1.ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU W PRZEDMIOCIE ŻĄDANIA

Zwięźle o powodach rozstrzygnięcia		
Odszkodowanie		
1.	Kwota główna	Odsetki
--	--	
Zadośćuczynienie		
2.	Kwota główna	Odsetki
<p>40 000 złotych</p> <p>Sąd uwzględnił roszczenie wnioskodawcy jedynie co do kwoty wyżej wskazanej, zaś powyżej tej kwoty żądanie wnioskodawcy co do zadośćuczynienia zostało oddalone (pkt II sentencji wyroku).</p> <p>Zadośćuczynienie musi stanowić kwotę adekwatną do doznanych dolegliwości, szanującą poczucie krzywdy i przywracającą godność. W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z zatrzymaniem osoby wcześniej niekaranej, wykonującej zawód zaufania publicznego, prowadzącej spokojny i ustabilizowany tryb życia. Ponadto, wnioskodawca przedstawił stosowne dokumenty, które podważyły zasadność postawionych mu zarzutów. Wnioskodawca spędził w trakcie zatrzymania noc w trudnych warunkach lokalowych, w towarzystwie osoby niezapewniającej poczucia bezpieczeństwa. Z całą pewnością godziło to w poczucie godności, bezpieczeństwa, wywoływało lęk nie tylko o swój los, ale także chorej i niepracującej żony. Niemniej jednak Sąd uznał, że kwota 100 000 zł jest żądaniem</p>	<p>ustawowe od daty uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty</p> <p>Sąd przyznał wnioskodawcy wskazaną kwotę z tytułu zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.</p> <p>Odsetki od sumy pieniężnej stanowiącej zadośćuczynienie za niesłuszne zatrzymanie są wynagrodzeniem za opóźnienie w zapłacie sumy pieniężnej, która jest już wymagalna, i dlatego należy uznać, że za czas do wydania przez sąd prawomocnego orzeczenia odszkodowawczego odsetki nie przysługują (zob. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 29 kwietnia 1991 roku, sygn. akt V KRN 475/90).</p>	

<p>zbyt wygórowanym, biorąc pod uwagę długość zatrzymania, brak wyjątkowych cierpień fizycznych związanych np. ze stosowaniem środków przymusu bezpośredniego czy wyjątkowo niegodnymi warunkami. Żądanie powyższej kwoty nie znajduje uzasadnienia także w konsekwencjach, jaki niosło zatrzymanie (konieczność podjęcia leczenia, stosowania farmakologii). Zdaniem Sądu, kwota 40 000 złotych zrekompensuje wnioskodawcy wyrządzone krzywdy, których nie można deprecjonować tj. niewątpliwą niesłuszność zatrzymania w świetle okoliczności sprawy i postawionych zarzutów, zastosowanie tej instytucji wobec osoby, która z całą pewnością nie utrudniałaby postępowania i brak było dowodów, aby takie działania mogła podejmować, upokarzające czynności przed umieszczeniem w (...) na noc, przewiezienie wnioskodawcy do innej miejscowości, a także opisane powyżej cierpienia psychiczne związane z upokorzeniem, pozbawieniem wolności, lękiem o siebie, rodzinę i pracę związaną z zaufaniem publicznym.</p>		
---	--	--

Inne		
------	--	--

3.	--	
----	----	--

<p>1.Inne ROZSTRZYGNIECIA Zawarte w WYROKU</p>		
---	--	--

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
--------------------------------	-------------------------	--

--	--	
----	----	--

<p>1.Koszty procesu</p>	
--------------------------------	--

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
	Zgodnie z art. 554 § 4 k.p.k., w myśl którego postępowanie o odszkodowanie lub zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne m.in. zatrzymanie jest wolne od kosztów sądowych, Sąd kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

1.PODPIS